

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i mili- tärtjänst

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 september 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (RP 137/2006 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

— åtgärdsmotion om ersättningsgrunderna för anstaltsvård av krigsinvalidier (AM 6/2004 rd — Mika Lintilä /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 10 mars 2004,

— åtgärdsmotion om institutionsvård för krigsinvalidier med lindrigt funktionshinder (AM 21/2005 rd — Eero Akaan-Penttilä /saml m.fl.), som remitterades till utskottet den 2 mars 2005 och

— åtgärdsmotion om ersättning för slutenvård av krigsinvalidier (AM 82/2005 rd — Jouko Skinnari /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 13 oktober 2005.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Anne Koskela, social- och hälsovårdsministeriet
- byråchef Jouko Himanen, Statskontoret.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att lagen om skada, ådragen i militärtjänst, ändras så att till krigsinvalidier vilkas invaliditetsgrad enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är minst 20 procent, kan betalas ersättning för anstaltsvård för högst tio veckor per år eller deltidsvård på anstalt för högst 70 dagar per år. Den föreslagna ändringen utvidgar kretsen av dem som får ersättning och främjar krigsinvalidernas möjligheter att klara sig hemma. För närvarande har krigsinvalidier

vilkas invaliditetsgrad är 25 procent rätt till anstaltsvård i högst tio veckor per år.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotion AM 6/2004 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att utvidga rätten till ersättningsgill vård som avses i lagen om skada, ådragen i militärtjänst, så att den omfattar krigs-

invalider med 10—25 procents invaliditetsgrad i sjuk- och brödrahem samt institutionsvård på rehabiliteringssjukhus.

I åtgärdsmotion AM 21/2005 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att i brådskaande ordning möjliggöra långvarig och periodisk institutionsvård samt insitutionsvård på deltid i sjukhem för krigsinvalider räknat från början av

år 2007. Samhället svarar för vårdkostnaderna till fullt belopp.

I åtgärdsmotion AM 82/2005 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att ge krigsinvalid-der med 25 procents invaliditetsgrad rätt till ersättningsgill långvarig institutionsvård på sjukhem och rehabiliteringssjukhus enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Social- och hälsovårdsutskottet ser det som positivt att regeringen i sitt veteranpolitiska program för 2008 föreslår att rätten till avgiftsfri periodisk institutionsvård utvidgas som planerat redan 2007. Målgruppen är sådana krigsinvalid-der vars behov av institutionsvård inte beror på skada eller sjukdom som ersätts i egenskap av skada, ådragen i militärtjänst. Räknat från början av 2006 omfattar rätten till avgiftsfri periodisk institutionsvård de krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 25 procent i stället för 30 procent som förut. Utöver den 2—4 veckors rehabiliteringsperiod på institution som de gällande bestämmelserna möjliggör ska krigsinvalider med en 20 procents invaliditetsgrad enligt förslaget kunna få avgiftsfri institutionsvård i 10 veckor per år eller deltidsvård i 70 dagar per år.

Det innebär en förbättring för de lindrigt skadade krigsinvalider som inte behöver långtidsvård på institution. De får hjälp med att klara sig hemma då de tidvis kan få institutionsvård. Samtidigt underlättas situationen för makor eller andra anhöriga som vårdar krigsinvaliden hemma. Det är också bra att krigsinvaliderna i fortsättningen kan välja deltidsvård på sjukhus dagtid i stället för institutionsvård dygnet runt.

Vid behandlingen av ärendet fäste utskottet uppmärksamhet vid begreppet invaliditetsgrad, på finska työkyvyttömyysaste, som förekommer i lagstiftningen om krigsinvalider. Termen har funnits i lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

och i författningar på lägre nivå sedan 1948. Utskottet anser att det finska begreppet inte är särskilt träffande när det gäller personer som var med i krigen 1939—1945 och inte på många år nu har varit i arbetsför ålder. Med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst ersätts inte arbetsoförmågan i sig, utan en genomsnittlig skada som beror på sjukdom eller kroppsskada och som invaliditetsgraden mäter. Visserligen bör det också beaktas att lagen om skada, ådragen i militärtjänst också tillämpas på personer som blir skadade under värnpliktstiden eller i sitt arbete vid försvarsväsendet.

Utskottet har också fått en utredning om hur anslagen för rehabilitering av frontveteraner används. Enligt utredningen har inte alla kommuner använt sina rehabiliteringsanslag till fullt belopp, utan återbetalat en del till Statskontoret. År 2005 uppgick de återbetalade anslagen till ca 1,5 miljoner euro. Även om de fördelas i form av överskott för att på nytt användas till rehabilitering av frontveteraner anser utskottet att särskild uppmärksamhet bör fästas vid hur fördelningssystemet fungerar på det lokala planet.

Åtgärdsmotionerna

Utskottet har godkänt att krigsinvalidernas rätt till institutionsvård som avses i 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst, utvidgas så som regeringen föreslår. Denna ståndpunkt innebär att motionerna delvis har satts i verket och därför bör de förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar och

att åtgärdsmotionerna AM 6/2004 rd, AM 21/2005 rd och AM 82/2005 rd förkastas.

Helsingfors den 4 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Pehr Löw /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd (delvis)

Juha Rehula /cent
Paula Risikko /saml
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäinen /sd
ers. Ulla Anttila /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering

Med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst kan krigsinvaliderna få antingen bestående eller periodisk vård på institution. Bestående vård kan en krigsinvalid få om invaliditetsgraden är minst 30 procent. Krigsinvaliden kan få periodisk vård i högst 10 veckor per år om invaliditetsgraden är minst 25 procent. Enligt förslaget till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst ska den invaliditetsgrad som krävs för periodisk institutionsvård sänkas till 20 procent. Då avses periodisk institutionsvård som ordnas någon annanstans än på kommuners och samkommuners institutioner, alltså i sjuk- och brödrahem för krigsinvalider.

Regeringen beaktar inte missförhållandet att de invaliditetsgrader som krävs för bestående respektive periodisk institutionsvård skiljer sig från varandra. Om en krigsinvalid som får periodisk vård på grundval av en 20 procents invaliditetsgrad blir sjukare och inte mer klarar sig hemma och därför fortlöpande måste vårdas på institution, är vården inte längre avgiftsfri.

Antalet invalider som får ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, vilkas invaliditetsgrad är minst 20 procent beräknas vara 3 350 i slutet av 2006. Deras genomsnittliga ålder är över 84 år och deras hälsotillstånd försämrats snabbt. Därför måste tjänsterna för denna lilla grupp av äldre förbättras nu innan det är för sent. Vi föreslår att den invaliditetsgrad som berättigar till bestående institutionsvård sänks till 20 procent, så att de som nu bor hemma och får periodisk institutionsvård flexibelt kan övergå till bestående avgiftsfri institutionsvård när de inte längre klarar sig hemma.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att lagförslaget godkänns med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

*att ett uttalande godkänns (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens ändringsförslag**Lag****om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 5 mom, sådant det lyder i lag 906/2005, som följer:

6 §

I enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet ersätts såsom sjukvård även periodisk läkarundersökning, rehabilite-

ring som avser återställande eller bevarande av arbets- eller funktionsförmågan samt vård eller deltidsvård på anstalt. Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent kan ersättning betalas för vård eller deltidsvård.

vård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Under samma förutsättningar kan till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent men mindre än 30 procent betalas ersättning för vård på anstalt för högst tio veckor per år eller deltidsvård på anstalt för högst 70 dagar per år, dock inte för sådan av kommun eller samkommun anordnad anstaltsvård som avses i 24 § i socialvårdslagen, sådan vård på vårdplats som försiggår dygnet runt för vilken avgift kunde tas ut enligt patientens betalningsförmåga eller så-

dan på vårdplats given kortvarig vård vars huvudsakliga ändamål är medicinsk rehabilitering. Dessutom kan ersättning för rehabilitering, även om behovet därav inte beror på skada eller sjukdom som ersätts, betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent.

— — — — —
Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i ShUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen inom de närmaste åren vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen så att alla

krigsveteraner som var med i kriget 1939-45 gradvis omfattas av all slags öppen vård och institutionsvård som avses i lagen om skada, ådragen i militär-tjänst.

Helsingfors den 4 oktober 2006

Eero Akaan-Penttilä /saml
Raija Vahasalo /saml

Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Paula Risikko /saml

Vi omfattar reservationen i fråga om förslaget till uttalande.

Leena Rauhala /kd
Erkki Virtanen /vänst